

Rannsóknastofa í táknmálsfræðum 2016

Stjórn, starfsmenn og húsnæði

Rannsóknastofa í táknmálsfræðum er samstarfsvettvangur fræðimanna Málvísindastofnunar Háskóla Íslands og Samskiptamiðstöðvar heyrnarlausra og heyrnarskertra (SHH) sem stunda rannsóknir á táknmáli. Auk starfsmanna þessara stofnanna eiga nokkrir utanaðkomandi aðilar aðild að rannsóknarstofunni. Starfsmenn HÍ og SHH hafa aðstöðu á sínum vinnustað en stofan hefur að öðru leyti ekki yfir sérstöku húsnæði að ráða. Stjórn stofunnar er skipuð til eins árs í senn og á síðasta ársfundi voru Júlía G. Hreinsdóttir, Rannveig Sverrisdóttir og Valgerður Stefánsdóttir endurkjörnar til ársins 2017.

Rannsóknir

Rannsóknaverkefni og rannsóknastyrkir til félaga í Rannsóknastofu í táknmálsfræðum

Engir nýjir rannsóknarstyrkir fengust á árinu 2016. Hins vegar var unnið að rannsóknnum á ýmsum sviðum og vinnu við fjölmörg verkefni haldið áfram:

- Júlía Hreinsdóttir vann að CEFR verkefninu, en það snýst um að aðlaga námsefni og kennslu í ÍTM að evrópskum tungumálaramma. Kristín Lena Þorvaldsdóttir og Hólmi Friður Þoroddsdóttir þýddu CEFR yfir á íslensku og verður þýðingin send til European Centre for Modern Languages of the Council of Europe. Verkefnið er hluti af evrópska samstarfsverkefninu Pro-sign. Starfsmenn SHH vinna einnig að nýrri námskrá í íslensku táknmáli fyrir framhaldsskóla í samræmi við viðmið evrópska tungumálarammans.
- Á árinu hófst formlegt starf um málheild (corpus) íslenska táknmálsins og var það leitt af Kristínu Lenu Þorvaldsdóttur og Nathaniel Munchie. Haldnir voru tveir fundir á árinu þar sem rætt var vítt og breitt um hvernig best væri að haga og koma af stað vinnu við málheildina.
- Vinna við málþroskarannsóknir hélt áfram undir stjórn Nedelinu Ivanovu. Unnið var að söfnun gagna og áframhaldandi þróun á einstaklingsmiðuðu stöðumati í færni á íslensku táknmáli.
- Á árinu var einnig hafinn undirbúningur að ráðstefnunni FEAST (Formal and Experimental Advances to Sign Language Theory) sem haldin verður við Háskóla Íslands 21. og 22. júní 2017. Rannveig Sverrisdóttir leiddi þá vinnu.
- Jóhannes Gísli Jónsson, Rannveig Sverrisdóttir og Kristín Lena Þorvaldsdóttir unnu að frekari rannsóknnum á tákni BIDD sem tengisögn.
- Unnið var að gagnasöfnun vegna rannsóknar á *Calendric terms* í samstarfi Rannveigar Sverrisdóttur, Kristínar Lenu Þorvaldsdóttur og Dr. Klara Richterova við Háskólann í Prag.
- Söfnun lágmarkspara í íslenska táknmálinu hélt áfram. Markmiðið með söfnun þeirra er annars vegar að útbúa kennsluefni og greinandi próf fyrir grunnskóla og hins vegar að safna gögnum fyrir rannsókn á hljóðkerfislegum breytum íslenska táknmálsins.

Aðilar rannsóknastofunnar héldu nokkra fyrirlestra á árinu og tóku þátt í málþingum og ráðstefnum hér heima og erlendis:

- Af erindum og þátttöku í fjölþjóðlegum ráðstefnum má nefna eftirfarandi:
 - Veggsþjaldakynning Jóhannesar Gísla Jónssonar, Júlíu G. Hreinsdóttur, Kristínar Lenu Þorvaldsdóttur og Rannveigar Sverrisdóttur um „The Syntax of Finiteness in ÍTM“ á FEAST ráðstefnunni í Feneyjum 2. september 2016.
 - Fyrirlestur Jóhannesar Gísla Jónssonar og Elísu G. Brynjólfsdóttur um V2 í táknmálum á GLAC22 (The 22nd Germanic Linguistics Annual Conference) sem haldin var við Háskóla Íslands í maí 2016.
 - Tveir boðsfyrirlestrar Jóhannesar Gísla Jónssonar, annars vegar á ráðstefnunni 40 years after Keenan í háskólanum í Ghent í september 2016, heiti fyrirlestrarinnar var „Subjects in sign languages“. Hins vegar „Subjects and objects in sign languages“ við Hungarian Academy of Science 3. nóvember 2016.
- Af innlendum vettvangi má nefna nokkra fyrirlestra:
 - Júlía G. Hreinsdóttir hélt fyrirlestur í tilefni af alþjóða móðurmálsdeginum á vegum Stofnunar Vigdísar Finnbogadóttur í erlendum tungumálum þann 29. febrúar 2016. Fyrirlesturinn bar heitið „Íslenskt táknmál sem móðurmál 300 Íslendinga.“
 - Jóhannes Gísli Jónsson og Rannveig Sverrisdóttir héldu fyrirlestur á Hugvísindafingi HÍ þann 12. mars 2016 um BIDD og kerfisvæðingu í táknmálum.
 - Rannveig Sverrisdóttir hélt tvo fyrirlestra um þróun og endurskoðun námskrár í táknmálsfræði og táknmálstúlkun, annars vegar á Menntakviku í HÍ 7. október 2016, hins vegar á SHH þann 6. desember 2016.
 - Þórhalla Guðmundsdóttir Beck hélt fyrirlestur þann 10. nóvember í málstofuröð SHH um merkingu og orðmyndun litheita.

Heimsóknir fræðimanna

Kati Huhtinen frá DIAK í Turku, Finnlandi kom til landsins í febrúar 2016. Hún tók þátt í kennslustundum í táknmálstúlkun, hélt fyrirlestur fyrir nemendur í táknmálsfræði við HÍ um félagslega stöðu táknmála í Finnlandi og fundaði með táknmálstúlkun á SHH og formanni Félags heyrnarlausra hér á landi.

Kynningarstarfsemi og útgáfa

Nokkrar greinar eftir aðila rannsóknastofunnar komu út á þessu ári;

- *Why is the SKY BLUE? On colour signs in Icelandic Sign Language* eftir Rannveigu Sverrisdóttur og Kristínu Lenu Þorvaldsdóttur. Greinin birtist í bókinni *Semantic Fields in Sign Languages. Colour, Kinship and Quantification* sem gefin var út hjá Walter de Gruyter and Ishara Press í ritstjórn Ulrike Zeshan og Keiko Sagara.
- Greinin *Sign Language: Scandinavia* birt í uppflettiritinu The SAGE Deaf Studies Encyclopedia sem ritstýrt var af Genie Gertz og Patrick Boudreault. Útgefandi SAGA reference. Höfundar: Kristín Lena Þorvaldsdóttir og Elísa Guðrún Brynjólfsdóttir.
- Greinin *Sign Language: One-Handed Fingerspelling* birt í uppflettiritinu The SAGE Deaf Studies Encyclopedia sem ritstýrt var af Genie Gertz og Patrick Boudreault.

Útgefandi SAGA reference. Höfundar: Elísa Guðrún Brynjólfsdóttir og Kristín Lena Þorvaldsdóttir.

Á árinu var Facebook síðunni *Rannsóknir á ÍTM* komið á fót og hefur hún verið notuð til að kynna það sem er á döfinni í táknálsrannsóknnum héraendis sem og til að leggja fyrir kannanir sem nýtast í táknálsrannsóknnum. Þá var gengið frá þýðingu á síðareglum SLLS á íslensku og íslensku táknáli en táknálsþýðing bíður frekari myndvinnslu áður en þýðingarnar verða birtar á Facebooksíðunni.